



STRUKTURSTÖD FÖR FISKET

EU:s fiskeripolitik, som ursprungligen finansierades genom Fonden för fiskets utveckling (FFU) och under perioden 2007–2013 genom Europeiska fiskerifonden (EFF), finansieras nu genom den nya Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF), som för perioden 2014–2020 har ett värde av 6,4 miljarder euro. EHFF stöder fiskare i övergången till hållbart fiske och kustsamhällen i diversifieringen av deras ekonomier, och finansierar projekt för att skapa nya arbetstillfällen och förbättra livskvaliteten utefter Europas kuster.

RÄTTSLIG GRUND

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014 av den 15 maj 2014 om Europeiska havs- och fiskerifonden.

MÅL

Det främsta målet för strukturpolitiken för fisket är att tillhandahålla de finansiella åtgärderna för genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken och en hållbar utveckling i de områden som är beroende av fiske och vattenbruk. Den hjälper yrkesfiskare att efterleva nya krav som till exempel förbudet mot utkast, nya säkerhetsåtgärder och ändrade arbetsförhållanden, uppgiftsinsamling och hamninfrastruktur.

RESULTAT

A. Bakgrund

Strukturpolitiken för fisket skapades 1970 när man beslutade att ta utvecklingssektionen i Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) i anspråk för att stödja konstruktion, modernisering, saluföring och förädling inom fiskerisektorn.



Vid toppmötet i Edinburgh 1992 beslutade Europeiska rådet att strukturpolitiken för fisket skulle ingå i strukturfonderna, med ett eget mål, mål 5 a (anpassning av strukturerna i fiskerinäringen), och ett eget finansiellt instrument, Fonden för fiskets utveckling (FFU). För perioden 1994–1999 inrättades gemenskapsinitiativet som rör omstrukturering av fiskerisektorn (Pesca), i syfte att ge ekonomiskt stöd till områden beroende av fiske. Dessutom vidtogs vissa kompletterande åtgärder, bl.a. förtidspension och incitament för unga yrkesfiskare.

Genom Agenda 2000 infördes nya riktlinjer som bl.a. inkluderade de strukturella problemen i fiskeberoende områden i strukturfondernas nya mål 2. Vidare bestämdes det att Pesca-initiativet inte skulle förnyas år 2000. Genom rådets förordning (EG) nr 1263/1999 fastställdes en ny ram för FFU-åtgärder för perioden 2000–2006 i syfte att uppnå en hållbar balans mellan fiskeresurserna och utnyttjandet av dem.

B. Europeiska fiskerifonden (EFF)

1. Som en del av reformen av den gemensamma fiskeripolitiken ersatte EFF FFU från och med perioden 2007–2013, och hade följande fem prioriteringar:

- Stöd till den gemensamma fiskeripolitikens främsta mål, dvs. säkerställande av ett hållbart utnyttjande av fiskeresurserna och en stabil jämvikt mellan dessa resurser och EU-fiskeflottans kapacitet.
- Ökad konkurrenskraft och ekonomisk lönsamhet för aktörerna i denna sektor.
- Främjande av miljövänliga fiske- och produktionsmetoder.
- Tillhandahållande av lämpligt stöd till de anställda inom sektorn.
- Underlättande av en diversifiering av den ekonomiska verksamheten i områden beroende av fiske.

Den totala budgeten för EFF för perioden 2007–2013 uppgick till 3 849 miljoner euro, varav 2 908 miljoner euro var avsatta för konvergensområden och 941 miljoner euro för övriga områden.

2. Typer av åtgärder:

- Åtgärder för att anpassa EU:s fiskeflotta (stöd till permanent eller tillfällig uppläggnings av fiskefartyg och till utbildning, omställning och förtidspension).
- Vattenbruk, beredning och saluföring: främjande av anskaffning och användning av redskap och metoder som minskar fiskets inverkan på miljön, särskilt det fiske som bedrivs av små företag och mikroföretag.
- Åtgärder av gemensamt intresse: projekt som bidrog till hållbar utveckling och resursbevarande, som stärkte marknaden för fiskeriprodukter och som främjade partnerskap mellan forskare och aktörer inom fiskerisektorn var berättigade till stöd.
- Hållbar utveckling av kustområden som är beroende av fiske: stöd till åtgärder och initiativ som syftade till att diversifiera och stärka den ekonomiska utvecklingen i områden som påverkats av den avtagande fiskeverksamheten.



- Tekniskt stöd: insatser för förberedelse, övervakning, administrativt och tekniskt stöd, utvärdering, revision och kontroll som behövdes för att genomföra förslaget till förordning.

Medlemsstaterna ansvarade för fördelningen av ekonomiska resurser mellan dessa fem prioriterade områden.

EUROPEISKA HAVS- OCH FISKERIFONDEN (EHFF)

För att ge verka åt parlamentets överenskommelse med rådet om den nya och helt omarbetade gemensamma fiskeripolitiken har EHFF, enligt kommissionens förslag och först ändrat av parlamentet 2013, ytterligare ändrats för att nå sin slutliga utformning i en överenskommelse med rådet.

Europeiska havs- och fiskerifonden är en av de fem europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonderna) för perioden 2014–2020. Fonden ingår i rubrik 2: Hållbar tillväxt: naturresurser. Den utgör det viktigaste finansiella verktyget för EU:s gemensamma fiskeripolitik. En liten del av EHFF syftar till att stödja en integrerad havspolitik. Den gemensamma fiskeripolitiken främjar i första hand hållbart fiske, hållbart vattenbruk, kontroll och verkställighet, datainsamling och den blå ekonomin. EHFF stöder också EU-omfattande mål för havs- och kustrelaterade frågor, såsom internationell förvaltning, kunskap om havsfrågor och fysisk planering i kust- och havsområden. Det totala beloppet som är anslaget till EHFF för perioden 2014–2020 är 6 400 miljoner euro. ESI-fonderna har gemensamma bestämmelser och föreskrifter (se Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013) som förbättrar och harmoniserar deras samordning och genomförande. EHFF medfinansierar projekt tillsammans med nationell finansiering: varje medlemsstat tilldelas en andel av den totala budgeten för fonden i proportion till storleken på dess fiskeindustri (sysselsättnings- och produktionsnivå, fiskeflottans storlek osv.). Varje medlemsstat utarbetar sedan ett operativt program som beskriver hur resurserna ska fördelas. Dessa program ska godkännas av kommissionen. Nationella myndigheter har befogenhet att välja vilka projekt som ska finansieras, och delar ansvaret för att genomföra det operativa programmet med kommissionen.

Detta program stöder följande fyra huvudområden:

A. En miljömässigt hållbar fiskerinäring i EU

- Investeringar i mer selektiva fiskeredskap för att eliminera utkast och på så sätt hantera konsekvenserna av den skyldighet att landa alla fångster som infördes i samband med reformen av den gemensamma fiskeripolitiken från och med 2015.
- På parlamentets specifika begäran ska uppgiftsinsamling och kontroller prioriteras genom att den andel av fonden som avsätts för detta ändamål ökas avsevärt.
- Införande av åtgärder för att bevara fiskbestånd, såsom biologiska återhämtningsperioder.
- Innehållande av stöd till aktörer som inte följer reglerna i den gemensamma fiskeripolitiken.



B. En konkurrenskraftig fiskerisektor i EU

- Startbidrag (upp till 75 000 euro i investeringar i fartyg vars längd understiger 12 meter) till yrkesfiskare som är yngre än 40 år och som har minst fem års yrkeserfarenhet inom sektorn.
- Stöd till diversifiering av yrkesfiskares inkomster genom sidoverksamheter (t.ex. fiskeriturism). Det bör särskilt nämnas att parlamentet har avvisat det alternativ som kommissionen först lade fram om omskolning utanför fiskesektorn.
- Investeringar i fartyg så att man kan hantera fångster bättre och förbättra kvaliteten på fångsterna, samt investeringar i hamninfrastruktur så att man kan uppfylla landningsskyldigheten.
- Stöd till innovation, inklusive utveckling av mer moderna och miljövänliga fartyg.
- Stöd till produktions- och saluföringsplaner som utarbetas av producentorganisationer.
- Utträdesstöd vid skrotning av fartyg i syfte att minska fiskeflottans kapacitet och fiskeansträngning.
- Stöd till ersättning av motorer i syfte att minska maskinstyrka och koldioxidutsläpp (stödet ges på villkor att maskinstyrkan minskas för fartyg med en längd på mellan 12 och 24 meter).

C. Bättre sociala förhållanden:

- Investeringar för att förbättra hälsa, hygien och säkerhet ombord.
- Yrkesutbildning för yrkesfiskare.
- Inrättande av en fond för ömsesidiga försäkringar som täcker naturkatastrofer och miljö- och hälsorelaterade olyckor (som ersätter yrkesfiskare, och även ostronodlare vid pestangrepp).

D. Blå tillväxt (vattenbruk)

- Stöd till stärkt teknisk utveckling, innovation och kunskapsöverföring.
- Ökning av konkurrenskraften och den ekonomiska bärkraften för vattenbruksföretag, särskilt små och medelstora företag.
- Initiativ för att skydda och återställa den biologiska mångfalden i vattenmiljöer och stärka ekosystem som är relaterade till vattenbruk.
- Främjande av ett vattenbruk som håller höga standarder i fråga om miljöskydd, djurskydd och djurs välbefinnande, folkhälsa och säkerhet.
- Utveckling av yrkesutbildning, nya yrkeskunskaper och livslångt lärande. Strategier för smart specialisering (RIS3) är relevanta för genomförandet av dessa åtgärder: de inbegriper ett integrerat angreppssätt som möjliggör nya initiativ och tillämpningar som kan tillämpas i all befintlig ekonomisk verksamhet genom främjande av innovation, unga företagsformationer och bottom-up-strategier. Dessa principer kan alltså spela en viktig roll för att stimulera blå tillväxt.



Budgeten

EHFF för perioden 2014–2020 uppgår till 6,4 miljarder euro. 89 procent av fonden förvaltas av medlemsstaterna och används för att minska fiskets inverkan på havsmiljön, tillhandahålla fler marknadsverktyg för konsumenter och yrkesverksamma, främja gemensam förvaltning av skyddade områden och stödja småskaligt fiske. Detta belopp ska fördelas på följande sätt:

- 4 340 miljoner euro går till en hållbar utveckling av fiske och vattenbruk, inklusive saluförings- och bearbetningsrelaterade åtgärder, tekniskt stöd, lokal utveckling och stöd till områden som är beroende av fiske.
- 580 miljoner euro går till kontroll- och tillsynsåtgärder, i syfte att övervaka iakttagandet av den gemensamma fiskeripolitiken och skydda rättvist tillträde till hälsosamma bestånd. Dessa inbegriper kontroll av tillträde till fiskeområden, fiskeansträngning, total tillåten fiskmängd och kvoter.
- 520 miljoner euro går till finansiering av uppgiftsinsamling för bättre långsiktig förvaltning av fiske (t.ex. förståelse och övervakning av kommersiella arter och av dynamiken vid fiske av enskilda bestånd respektive av olika bestånd, samt ekologisk modellering av regionala havsområden).
- 71 miljoner euro går till åtgärder relaterade till den blå ekonomin, en hållbar tillväxt och skapande av arbetstillfällen från marina resurser på områden såsom övervakning till havs, bättre kunskaper om hav och ekosystem samt ett ansvarsfullt utnyttjande av nya marina resurser (energi, bioteknik osv.).
- 192,5 miljoner euro går till kompensationen till de yttersta randområdena, vars flottor till största delen består av små fiskefartyg. EHFF tar hänsyn till de yttersta randområdenas särskilda nackdelar genom intensifierat offentligt stöd och ett specifikt kompensationssystem för extra kostnader för fiskeri- och vattenbruksprodukter.

Kommissionen förvaltar direkt de kvarstående 11 procenten för stöd till EU-omfattande projekt på området för havs- och kustrelaterade frågor, inklusive marin fysisk planering, internationell förvaltning och internationellt samarbete, samt utbyte av information och bästa praxis.

Den fleråriga budgetramen

Strukturstödet för den gemensamma fiskeripolitiken regleras av den fleråriga budgetramen, som fastställer de högsta årliga belopp som EU får utnyttja på olika politikområden. Den tillhandahåller ett system för finansiell programplanering och budgetdisciplin som säkerställer att EU:s utgifter är förutsägbara och hålls inom de överenskomna gränserna, under en period som är tillräckligt lång för att den gemensamma politiken ska hinna ge effekt. Den fleråriga budgetramen för 2014–2020 är uppdelad i sex utgiftskategorier som motsvarar olika verksamhetsområden, av vilka ett är Hållbar tillväxt: naturresurser, som omfattar den gemensamma fiskeripolitiken och har en budget på 420 miljarder euro. Den 2 maj 2018 offentliggjorde kommissionen sitt förslag till flerårig budgetram 2021–2027, och den 12 juni 2018 offentliggjorde GD MARE sitt förslag till EHFF med följande huvudprioriteringar:



- Främja hållbart fiske och bevarandet av marina biologiska resurser.
- Bidra till livsmedelstryggheten i Europeiska unionen genom vattenbruk och marknader som präglas av konkurrenskraft och hållbarhet.
- Göra det möjligt för en hållbar blå ekonomi att växa och främja välmående kustsamhällen.
- Stärka den internationella världshavsförvaltningen och möjliggöra trygga, säkra, rena och hållbart förvaltade hav och oceaner.

EUROPAPARLAMENTETS ROLL

Parlamentet röstar om såväl budgeten som om dess ansvarsfriskrivning. Medlagstiftarna röstar om EHFF-förslaget inom ramen för det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Parlamentet granskar EU:s utgifter inom ramen för ESI-fonderna vid det årliga förfarandet för beviljande av ansvarsfrihet.

Den 6 juli 2016 debatterade och antog parlamentet ett initiativbetänkande om förberedelse av revideringen av den fleråriga budgetramen 2014–2020 efter valet^[1]. Detta betänkande är parlamentets bidrag till arbetet inför kommissionens redogörelse för halvtidsöversynen av den fleråriga budgetramen. Den 11 november 2017 röstade fiskeriukskottet om sitt yttrande till budgetutskottet över nästa fleråriga budgetram: förberedelse av parlamentets ståndpunkt om den fleråriga budgetramen efter 2020.

Den 13 mars 2019 antog parlamentet en lagstiftningsresolution om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 508/2014 vad gäller vissa regler som rör EHFF efter Förenade kungarikets utträde ur unionen^[2]. Denna EU-förordning är tillämplig på den pågående EHFF för 2014–2020.

Den 4 april 2019 antog parlamentet ett lagstiftningsförslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska havs- och fiskerifonden för perioden 2021–2027^[3]. Fondens syfte bör vara att rikta medlen från unionens budget till att stödja den gemensamma fiskeripolitiken, unionens havspolitik och unionens internationella åtaganden om världshavsförvaltning.

Carmen-Paz Martí
05/2019

[1]EUT C 101, 16.3.2018, s. 64.

[2][P8_TA-PROV\(2019\)0183](#).

[3][P8_TA\(2019\)0343](#).

